

Ta'tilimiz ko'ngilli o'tmoqda

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiga boshlagan

www.tongyulduzi.uz

2011-yil
10-yanvar
N:2
(66803)

ISSN - 2010-6092

O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetası

«ONAJONIM TABIAT»
INSHOLAR TANLOVIGA
MARHAMAT!

Mustaqil O'zbekiston bizning muqaddas Vatanimiz, barchamizning umumiyy uymiz. Yurtimiz tabiatni, atrof-muhiti, ekologik holatini yaxshilash, atmosfera, yer va suv resurslarini zararli chiqindilaridan muhofaza qilish bo'yicha amalga oshirilayotgan ibratl ishlarda o'quvchilar faoliigini oshirish, qo'yingchi, ekologik ta'lim-tarbiyani maktab partasidanoq shakllantirish, yosh avlodning murg'ak qalbida ona tabiatiga mehr, muhabbat uyg'otish maqsadida:

O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi, «Kamalak» Respublika bolalar tashkiloti, O'zbekiston ekologik harakati hamda O'zbekiston Respublikasi bolalar va o'smirlar gazetası «Tong yulduzi» hamkorligida «Onajonim tabiat» mavzuida insholar tanlovini o'tkazadi.

Tanloy shartlari quyidagilardan iborat:

1. Maktab qoshida faoliyat ko'rsatayotgan «Yosh tabiatshunoslar» to'garagi faoliyati haqida ma'lumot;
2. O'zları yashab turgan mahalla, qishloq, tuman, shahar tabiatni, ekologik muammolari hamda ularni bartaraq qilishga oid fikr-mulohazalar;
3. Tabiat mayzuida insho yozib yuborishlari lozim. (Suratlar, rasmlar iloya qilinsa, maqsadga muvofiq bo'lardi).

Insholar shu yil 15-mayga qadar «Tong yulduzi» gazetasi tahririyatiga yuborilishi kerak.

Manzilimizni eslatib o'tamiz:
Toshkent shahri, Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Indeks: 100129, e-mail: tong1924@bk.ru
Telefonlarimiz: 244-27-25, 244-63-08
Tel/faks: (99871) 244-38-10
«Onajonim tabiat» insholar tanloviga, deb yozing.

Shayxontohur
tumanidagi
85-maktab o'quvchilari
• Bolalar shaharchasida

3-bet

Tanlov 2011-yil, 5-iyun
«Butunjakhon atrof-muhit kuni»da yakunlanadi.
G'oliblar Diplomlar hamda qimmatbaho
sovq'alar bilan taqdirlanadilar.

14-yanvar – Vatan himoyachilari kuni

Kumush qishning ziynati
Zavq beradi dillarga.
Ayoz bobo entikib,
Qor sochadi gullarga.

Qashqadaryo viloyati, Qamashi tumanidan yashovchi Dilrabo Voizga tegishli ushbu misralarni o'qib, iliq taassurot uyg'onadi qalbingizda. She'riyatga ko'ngil qo'yanan bu singlimizning bizga yo'llagan xati va sovg'a sifatida yuborgan kitobidan benihoya xursand bo'ldik. Kumush qish hatto gullar sochsini oyoqlaringiz ostiga!

Doimiy muxlisimiz – shahrabsabzlik. Hilola Valiyevadan ham maktub oldik.

VOQEALAR, XABARLAR

OLIY SHARAF

«Assalomu alaykum qadrli askar akajon! Vatan oldidagi muqaddas yigilik burchingizni o'tab, xizmatlar bilan hormay-totmay yuribsizmi?»

Maktubga ko'z yugurtirib, biror bolakayning xizmatdagi akasiga yo'llagan xatidan keltirilgan parcha bo'lsa kerak, deb o'ylayotgandirsiz? Xulosa chiqarishga biroz oshiqmang. Quyidagi maqolani o'qib, hammasini bilib olasiz.

Barcha jabhada bo'lgani kabi Qurolli Kuchlarimizda ham bosqichma-bosqich o'tkazilayotgan islohotlar sabab harbiy hayotga kirib kelayotgan yangiliklardan Siz o'quvchilarning ham boxabar bo'lib bora-yotganingiz quvonlar holdir. Bu esa bo'lajak askarlarimiz harbiy

xizmatga o'zlarini hozirdanoq ham ruhan, ham jismonan tayyorlab borishlariga zamin yaratadi.

Toshkent shahar, Shayxonotohur tumanidagi 186-maktab o'quvchilari orasida harbiy vatanparvarlik tarbiyasini shakkantirish, sportning texnik va amaliy turlarini rivojlantirishga alohida e'tibor berilmoga. Sinf xonalari va o'quv zallari zarur zamoniaviy texnik vositalar va ko'rgazmali qurollar bilan jihozlangan bo'lib, «Vatan himoyasi – oliy sharaf!», «Otalar jasorati – farzandlarga mero», «Xalq va armiya yakdil» kabi stand va fotoko'rgazmalar yaqqol ko'zga tashlanadi.

Vatan himoyasini oliy sharaf deb bilgan bo'ljak askarlar o'z mahoratlarni oshira borib, milliy kurash, arqon tortish, turnikda tortilish, yugurish kabi sport turlari bilan muntazam shug'ullanib, musobaqlarda qatnashib kelmoq-dalar.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari orasida Prezidentimizning «Milliy armiyamiz – mustaqilligimizning, tinch va osoyishta hayotimizning mustahkam kafolatidir» nomli risolasi asosida ma'ruzalar, davra suhbatlari o'tkazib turilibdi. Tumanda yashovchi urush va

mehnat faxriylari, harbiy qism ofitser va askarlar o'quvchilar davrasida tez-tez mehmonda bo'lib turishadi. Shunisi quvonarlik, shu kungacha matabning sobiq o'quvchilaridan 20 nafari respublika Oliy harbiy bilim yurtlarini tamomlab, turli harbiy qismlarda xizmat qilmoqdalar.

Bu borada matabning kichkintoylari ham bo'sh kelishmayapti. 2-«B» va 3-«A» sinf o'quvchilar vatanparvarlik mavzusidagi turli adabiyotlar, foto suratalar, marka va otkritkalar to'plash borasida o'ziga xos musobaqani avj oldirib yuborishgan. Samariddin Sadreddinov, Malika Sultonova, Muhammad Ismoilov kabi kichkintoylар musobaqada peshqadamlik qilishyapti. Ularning sa'y-harakatlari bilan sinfda ajoyib kolleksiya tashkil qilindi. Shuningdek, bolarlar harbiy xizmatdagi askar akalari bilan yozishmalar olib borishadi.

Mazkur bilim dargohidagi bunday ezgu ishlarga Mahmuda Umarova hamda Shahnoza Toshmuhammedova kabi tajribali, fidoyi ustozlar bosh-qosh bo'lib kelayotganliklarini alohida e'tirof etish lozim.

Abdulla SAIDOV

YURTGA POSBON

Har faslning o'z ziynati, fazilati, shukuhli kunlari bo'ladi. Kumush qish ham bizga ko'plab bayramlarni, shodiyonalarni olib keladi. Kuni kecha Yangi yil tantanalarini bayram qilgan bo'lsak, ayni kunlarda «Vatan himoyachilari kuni»ni nishonlashga qizg'in hozirlik ko'ryapmiz. Maktabimizda bunday sanalarga bag'ishlab tadbir va tantanalar o'tkazish yaxshi an'anaga aylangan. Ularda Temur Omonov, Mahliyo Sultonova, Lobar O'tkirova, Shohboz Boqiyev, Begzod Sobirov kabi maktabimizning a'lochi va jamoatchi o'quvchilari faoliy ko'rsatishadi.

Biz ham sinfimiz bilan ushbu bayramga puxta tayyorgarlik ko'ryapmiz. Chunki Vatan posboni bo'lish nechog'li sharafli. Vatanni sevish, uni avaylab-ardoqlash biz yoshlarning muqaddas burchimizdir.

Zero, shoirimiz Oybek yozganidek:
Vatanni sev, tuprog'ini o'p,
Har qarichi muqaddas bizga.
Cho'lidagi hatto quruq cho'p,
Jondan yaqin yuragimizga.

Har gal yuqoridaq misralarni o'qiganimda dilimda allanechuk faxr va iftixon tuyg'ulari jo'sh uradi va beixiyor, katta bo'lsam men ham Vatan himoyachisi bo'lamon, deya o'z-zimga so'z beraman!

Nodir XUDOYBERDIYEV,
Qashqadaryo viloyati,
Qarshi tumanidagi
24-maktabning 8-sinf o'quvchisi

BO'LAMAN!

MENGA XAT KELDI

«Qorbobo sovg'a berib, xushnud etdi bizi» deb yozibdi u. Hayot bizni doimo sunday siylab tursin!

Koson tumanidan Dildora Boyomo'minova yozibdilar. «Yoshim 19 da. Oliy o'quv yurtiga o'qishga kirish uchun tayyorlanayapman. She'rlarimni «Tong yulduzi»da chiqishini xohlayman».

Bu yil talaba bo'lish sizga nasib etsin. She'rлardan yana yuboring!

Muborak tumanidagi 3-umumta'lum maktabining 7-sinf o'quvchisi Maftuna Karimova ham she'riyatga nihoyatda qiziqishini yozgan. Niyat

yaxshi, singlim! Yana yozing, ustozingizga ko'rsatib, bizga yuboring.

Birgina Qashqadaryo viloyatidan bir kunda 4 ta xat olganimizdan minnatdormiz.

Andijon shahridan Mohiro'ybo'liboliddinova, Samarkand viloyati, Kattaqo'rg'on tumanidagi 44-maktabning 9-sinf o'quvchisi Mahliyo Norberdiyevalarning she'riy maktublarini oldik.

Barcha tabriklar uchun rahmat! Shoira, shoira bo'lamon, deya yaxshi niyat qilgan, aziz muxlislarimiz, aslo

bo'shashmang, ko'proq o'qing.
Albatta, bir kun niyatingizga yetasiz.
Siqqa hurmat bilan sevimi «Tong yulduzi»ngiz.

KICHKINTOY «BOLALAR SHAHARCHASI»DA

7-12 yoshlilar sahifasi

Poytaxtimizning Mustaqillik maydonidagi «Bolalar shaharchasi»ga borgan kunimiz, intiqib kutganimiz oppoq qor gupillab yog'ib turgan edi. Qorning momiq parchalari bolajonlarning bosh kiyimlariga, kipriklariga qo'ndi. Bugungi qor ularga Yangi yilning haqiqiy sovg'asi bo'ldi.

Yangi yilni men qanday kutib oldim? Bu savolga javobni «shaharcha»da sayr qilish yurgan beg'ubor bolajonlar Qorbobo va Qorqiza aytib turishgan ekan. Qalbimiz quvonchga, hayrat va hayajonga limmo-lim to'lib, ularlarning quvonchlariga sherik bo'ldik.

SHODLIKLER MANZARASI

Men Samarqand viloyati, Bulung'ur tumanidagi 2-maktabning 5-«V» sinf o'quvchisiman, – deydi Abdulaziz ABDUVOHIDOV. – Toshkentga birinchi marotaba kelishim. Go'zal poytaxtni oynayi jahonda ko'p ko'rigan bo'lsam-da, bugun hayajonimni sira yashirolmayapman. Ullan binolar, ko'zni qamashtiruvchi rangbarang chiroqlar, keng ko'chalar, bolalar shaharchasidagi shodliklar manzarasi hayratimni oshirgandan oshirdi. Bu hayrat yil bo'yini menga hamroh bo'lsa, ajabmas.

Nabiralarim juda ko'p. Ular orasidan Abdulazizni tanlab, poytaxtni aylantirgani olib keldim. Chunki u odob-u ahloqi, yaxshi baholari, mehnatsevarligi bilan bunga munosib bo'ldi, – deydi Abduvohid ota.

ZAVQLI TA'TIL

«Bolalar shaharchasi»ga o'z o'quvchilarini sayrga olib chiqqan ustozlarni ham uchratdik. Ulardan biri – Shayxontohur tumanidagi 85-maktabning 3-«A» sinf o'qituvchisi Munira opa Usmonovani suhbatga tortdi:

– Yangi yilni barcha o'quvchilarim juda yaxshi ko'rishadi. Ayniqsa, qishki ta'til ularni yanada zavqlantiradi. O'quvchilarim Yangi yilni yaxshi kayfiyatda kutib olishdi. Sinf sardori Shohsanam Mahmudjonova boschchiligidagi yangi yilda bundan-da yaxshi o'qishga, odobli o'quvchi bo'lishga so'z berdilar. Men ham va'damda turdim va ularni bolalar shaharchasiga tomoshaga olib keldim.

– Qorbobdan sovg'a oldim, – deydi Shayxontohur tumanidagi 85-maktabning 3-«A» sinf o'quvchisi O'g'iloy SOBITOVA.

Archa yonida suratga tushgan Ravshanbekning aytilicha, u ota-onasi bilan ataylab Buxoro shahridan kelibdi.

– Oynayi jahon orqali bu baland va go'zal archani ko'rganimda dadamlardan shaharchaga olib borishlarini iltimos qildim, – dedi u quvonchini yashirmay. – Dadajonim choragimni «4» va «5» baholar bilan tamomlaganim uchun iltimosimga yo'q demadilar. Mana sevimli archa atrofida suratga tushdim.

Xuddi Ravshanbekka o'xshab uzoq masofalarini pisand qilmay kelgan bolajonlar quvnoq qo'shiqlarga raqsga tushishdi. Qorbobo va Qorqiz aytgan topishmoqlarni bir-birlariga navbat bermay, javob berishlari ularning topag'onliklaridan dalolat.

GULYUZ

EZGU NIYATLAR BILAN

«Shaharcha»dan qaytayotgan Ruxsora Abdullayevani suhbatga tortdi.

Men poytaxtdagi 186-maktabning 4-«V» sinfida o'qiyam. Yonimdag'i ukalarim Komiljon va Foziljon esa Toshkent viloyatidan mehmon bo'lib kelishgan. Ular 32-maktabda o'qishadi. Bizga katta archa juda yoqdi. U balandligi, ko'rkmagliji, chiroqli bezaklari bilan boshqa archalardan farq qiladi. Biz yangi yilni yangi orzular bilan kutib oldik. Qishki ta'til esa sarguzashtlarga boy bo'ldi.

Feruza SOYIBJON qizi yozib oldi

ISMALARINI YOZIB QO'YDIK

«O'zbekiston» nashriyot-matbaa ijodiy uvida ham korxona ishchi-xizmat-chilarining farzandlari uchun Yangi yil bazmi o'tkazildi. Bolajonlar archa atrofida aylanib, o'zlarining ezgu tilaklarini bildirishdi. Quvnoq she'r va qo'shiqlar aytib, yig'ilganlarni xushnud etishdi. Bayramda biz ham qatnashib, ularning quvonchiga sherik bo'ldik. Bolalarning orzu-o'yлari bilan qiziqidik.

Abduazim G'aniyev hozircha bog'chaga qatnaydi. «Kim bo'lmoqchisan?» degan savolimizga, posbon bo'laman, degan burro-burro javobidan hamma zavqlanib ketdi.

Bekzod Qahhorov bank xodimi, Jamshid Qambarov esa zo'r futbolchi bo'lish orzusida ekan. Shuning uchun muktabda a'lo baholarga o'qishyapti. Ularning ism-shariflarini yon daftarchamizga muhrib qo'yidik. Shoyad, bu nomlarni kuni kelib, butun dunyo e'tirof etsa.

Yangi yilda qanday ezgu niyat qilsang, ijobat bo'ladi, deyishadi. Orzularingiz amalga oshsin, beg'ubor ukajonlar!

Fayzullo DO'ST

Zuhra Muhsimova olgan surat

KO'NGIL IZHORLARI

Ustozlarimiz yozadilar

BIZNING HAM O'RНИMIZ BОР

Farg'ona viloyatining Qo'sheta tumanida joylashgan 1-ixtisoslashtirilgan davlat umumta'lum maktab-internatimizda o'quvchilarning davr talablari asosida ta'lum-tarbiya olishlari uchun barcha sharoitlar mavjud. Yoshlarimizning bilimlarni puxta egallashlari, bo'sh vaqtlarini mazmuni o'tkazishlari uchun bor imkoniyatlarni ishga solyapmiz. Tarkibiga 22 nafar iqtidorli o'qituvchini jamlagan ahil jamoamiz zimmalaridagi vazifani sharaf bilan ududalamoqdalar. Shuningdek, Farg'ona davlat universiteti dotsentlar Ergashxon Azizov, Ilhomjon Xolbekov o'quvchilarimizga olyi dargohlar talabi darajasida bilim berib kelishiapti.

Ta'lum-tarbiya sifati va samaradorligi, asosan, mustaqil hayotga yo'llanma olgan maktab bitiruvchilarining keyingi taqdirida yaqqol namoyon bo'ladi. Shu o'rinda, 430 nafar o'quvchimizning olyi o'quv yurtlarida tahsil olayotganlari ko'nglimizni charog'on etadi. Bu muvaffaqiyatlar o'z-o'zidan kelmagan, albatta. Uning zamirida ustoz-o'qituvchilarning zahmatlari, yotibdi. Chunonchi, o'tgan o'quv yilda fan olimpiadalarining uchinchi bosqichiga yo'llanma olgan 20 nafar o'quvchilarimizning viloyat bosqichida tumanimiz sharafini himoya qilib, g'oliblik shohsupasining yuqori pog'onalaridan joy olganliklari ham sidqidildan qilingan mehnatinining samarasi, deb bilaman.

Mazkur yilimizning davlatimiz rahbari tomonidan «Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yili» deb e'lon qilinishi, ta'lum sohasida boshlagan xayrli ishlarimizning amalga oshishiga xizmat qilishi shubhasiz.

*Yusufjon ROZIQOV,
O'zbekiston xalq ta'limi a'lanchisi, Farg'ona voliyati,
Qo'sheta tumanidagi 1-sonli maktab-internat direktori*

Sog'lom bo'lay desangiz...

Imkoniyatlar eshigi

Biz yoshlar ozod va obod diyorda yashab, ilmi, sog'lom bo'lib, ota-onamiz, Vatanimiz oldidagi burchimizni ado etib, yurtga sodiq farzand bo'lishga intilamiz. Afsuski, yoshlarimiz orasida shunday baxtli va farovon zamonda yashash, o'qish, mehnat qilish, xalqiga foyda keltirish o'rniqiga ichish, chekish, giyohvand moddalarini qabu'i qilish orqali o'z ko'ksiga tig'sanchib, umrini qisqartirayotganlar ham yo'q emas. Oqibatda, qalb ko'zlar ko'rliги bois hayot go'zalliklarini ko'rolmay, azoblar girdobida qolmoqdalar. Insonning ruhiy mukammallikka erishuvi o'z qo'lidadir, ya'ni har kim taqdirini o'zi yaratadi.

Aziz tengdoshlar, hayot shu qadar go'zalki, biz buni har lahzada his etib yashashimiz lozim.

*Elvira TURSUNNAZAROVA,
Navoiy viloyati «Kelajak press»
yoshlar matbuot markazi a'zosi*

Ma'naviyat gulshaniga sayr

Yurtimizda Yangi yil bayrami shukuhi kezib yurgan kunlarda maktabimizda o'tkazilayotgan ochiq darslar, to'garak mashg'ulotlari bayram tadbirlariga ulanmoqda. Jumladan, 7-sinf-larda «Ma'naviyat gulshaniga sayr» mavzusidagi ochiq dars multimedia asosida tashkil etildi. Bundan tashkari o'quvchilar kichik sahna ko'rinishi namoyish etib, mustaqillik davrida ma'naviyatimizga berilgan e'tibor natijasida buyuk siyomlarimizning pok nomlari oqlanib, ular tomonidan yaratilgan asarlar xalqimizning nodir durdonasiga aylandi.

Jumladan, Imam al-Buxoriyning hadisi shariflari multimedia asosida qo'yib berildi. O'quvchilar o'zlarini bilgan hadislardan yod aytishdi. Dars

davomida olgan bilimlarni mustahkamlab, test sinovlariga javob berishdi.

Maktabning ilg'o o'qituvchisi Melixon Sharipova tomonidan tashkil qilingan mashg'ulot mazmunli va qiziqarli o'tildi. Jahon tillari universitetining tarix fakulteti kafedra mudirasi, professor Dilorom Bobojonova darsdan olgan taassurotlari bilan o'rtoqlashib, o'quvchilarni ajodolarimizga munosib farzand bo'lishga da'vat etdilar.

Shuningdek, odobronma fani o'qituvchilaridan Sapura Sulaymonova, Klara Muzaffarova, Vasila Rahimova, Feruza Abdyeva va Muborak Mirxodjayeva tomonidan ham ochiq darslar tashkil etildi.

«Qizil chirog'im qani?» maqolasini o'qib...

Mening fikrim

Gazetaning 44-sonida «Qizil chirog'im qani?» maqolasini o'qib, shunday xulosaga keldim:

Bolalarning «qizil chiroqlar»i – aqli doimo ishlab turishi kerak.

Bunday bolalar o'zlarini tutishi, gap-so'zlarini bilan boshqalarga o'nak bo'lishadi.

Ularni hamma hurmat qiladi. Biz qiz bolalar «qizil chirog'i» yo'q bolalarni ko'pam yaxshi ko'rmaymiz. Chunki, bunday bolalar qizlarning sochidan tortishadi, kitoblarini yashirib qo'yishadi. Tanaffusda sindfa yugurishadi. O'qituvchisining tanbehlari bu qulog'idan kirib, unisidan chiqib ketadi.

Ulardagi to'polonchilik virusi boshqa bolalarga ham yuqib qolmasligi uchun tangdoshlari ulardan o'zlarini olib qochishadi.

Men hamma bolalarning «qizil chirog'i» – aqli bo'lishni juda-juda istayman.

Dilbar PRIMOVA, yosh muxbirimiz

Sitora MENGLIYEVA, poytaxtdagi 59-sonli davlat umumta'lum ixtisoslashtirilgan maktabining olyi toifali ona tili yoa adabiyot fani o'qituvchisi

SHE'R YOZIB TURAMAN

Hurmatli «Tong yulduzi» gazetasi ijodkorlari! Men gazetaning har bir sonini sevib o'qiyman. Adabiyotga qiziqishim tufayli qo'limdan kelgancha she'rlar va hikoyalari yozib turaman. «Yurtim navosi», «Beg'ubor lahzalar» nomli she'riy va qatralar to'plamlarim chop etildi. Sizlarga ham she'rlarimdan namunalar yuboryapman, ularga befarq bo'maysizlar, degan umiddaman.

QUSHLAR

Ufqdan bosh ko'tarar quyosh, Mayin esar tongning sabosi. Eshitilar chug'ur-chug'urlar, Qushlarning sho'x-shodon navosi.

Kabutarlar tinchlik kuyini, Ich-ichidan kuylaydi mudom. Quvnab uchib, yurtda tinchlikni, Dildan bizga so'laydi mudom.

Bedanajon nechun bezovta, Bog'in obod ko'rmoqlik istar. Kaklikning ham niyati xolis - Dunyo tinchin o'laydi do'stlar.

Baxt kuychisi bulbuljonning ham, Navolari ko'kka taralgay. Barcha qushlar jo'r bo'lsa agar, Bir ajoyib qo'shiq yaralar.

Husniya QURBONNAZAROVA, Surxondaryo viloyati, Angor tumanidagi 35-maktabning 7-sinf o'quvchisi

QUVNOQ

TANAFFUS

Aziz o'quvchilar, payqadingizmi, «Quvnoq tanaffus» ingiz bir necha oy ko'rinnmay goldi. «Sahifabop xanda-yu hangomalar yo'qdir-da», deysizmi? Yo'q, bunday mazmundagi maktublar serob. Biz faqat bu sahifani o'qib boryapsizmi, u Sizga ma'qul bo'lyaptimi, yo'qmi, shuni bilmogchi edik, xolos.

Ma'lum bo'lishicha, sahifamizning muxlislari juda ko'p ekan. Buni tahririyatimizga kelgan maktublar mazmunidan, shuningdek, maktablardagi uchrashuvlar paytida o'quvchilarning o'zlaridan bilib oldik va behad mamnun bo'ldik. Yangi yilda sahifamiz katta tanaffusda doimiy hamrohingiz bo'lishiga so'z beramiz.

Bir bor ekan, bir yo'q ekan. Bundan ko'p yillar avval bir olma daraxti bo'lgan ekan. Uning atrofida hech qanday daraxt ham, butalar ham yo'q ekan.

Bir kuni olmaning shoxlariga bir gala chumchuqlar kelib qo'nishibdi. Chug'ur-chug'ur qilishib, shoxdan-shoxga uchib-qo'nib, urushishibdi, yarashishibdi, xullas, olmaning endigina meva tugayotgan gullarini to'kib, «pir» etib uchib ketishibdi. Bu holdan ranjigan olma shoxlariga qaras, bitta jajji chumchuq o'tirgan mish.

- I-ye, sen nega uchib ketmading? – so'rabdi undan olma.

– Men sen bilan do'st tutinish uchun qoldim. Qarasam, yon-atrofingda hech qanday daraxt yo'q ekan, – deya javob beribdi chumchuq.

– Hademay yoz ham tugab, kuz, ketidan qish keladi. Men barglarimni to'kib, qishki uyquga ketaman. Yolg'iz o'zing zerikib qolasan-ku. Do'stlaringni ham topolmay

olesan, – debdi olma.

Lekin chumchuqcha hech qayerga ketmadi. Do'stlar yozni quvnoq va soz o'tkazishibdi. Kuz eshib qoqib, havo sovib, daraxtlar barglarini to'ka boshlabdi. Birgina olma daraxti barglarini to'kmabdi. Havo esa xuddi o'chakishgandek sovigandan soviy bordi. Chumchuqcha sovqotib qolmasin,

deya barglarini ham to'kmadi, qishki uyquga ham ketmadi. Nihoyat qish ham kelibdi. Izg'irinli shamol esib, qor gupillab yog'iibdi. Daraxtning yarim tanasi muzlay boshlabdi. Shunda ham taslim bo'lmabdi, chumchuqchani barglariga o'rab, ayozdan himoya qilibdi. Kunlar biroz ilib, bahorga yetay deb qolganda daraxt nobud bo'libdi...

Bahor kelibdi, maysalar sabza urib, daraxtlar gullabdi. Birgina olma daraxti gullamabdi. Chunki uni sovuq urib ketgan ekan. Shunday bo'lsa-da, chumchuqcha do'stlari bilan kelib, qurigan shoxlariga qo'nib, to daraxtning tanasi chiriguncha uni tark etmabdi.

Ko'rdingizmi, chin do'stlar og'ir kunlarda ham birga bo'lishadi.

*Maftuna HUSANOVA,
Qashqadaryo viloyati, Kitob
tumanidagi 20-umumta'l'm maktabi
o'quvchisi*

QIZIQARLI MASALALAR

1. Uch nafar baliqchi daryoga baliq ovlagani borishdi. Ular jami 64 dona baliq tutishdi. Birinchi baliqchi tutgan baliqlar soni ikkinchisinkidan 12 ta kam, uchinchi baliqchidan esa 2 barobar kam. Savol: Kim qancha baliq tutgan?

2. Uch xonali son 7 raqami bilan boshlanadi. Berilgan sonda 7 raqamini oxiriga go'yish bilan berilgan son 117 ga kamayadi. Hosil bo'lgan sonni toping?

DEHQON BOBOM

Dehqon bobom yil bo'yi, Ishlaydi tinim bilmay. Polizlarni oralar, Bir kun ham kanda qilmay.

Bosvoldi, kampirchopon, Handalakmas, bol yeymiz. Endi qishda miriqib, Bobo, dam oling, deymiz.

Aziza JUMAYEVA, Samarqand viloyati, Ishtixon tumanidagi 2-son iqtidorli bolalar maktabining 4-sinf o'quvchisi

TOPISHMOQLAR

Oyog'i yo'q, qo'li yo'q, Shoshib chopib chiqar u. Ona zamin bag'ridan, Salom olib chiqar u.

Olmasang yarim nafas, Yo'ldan o'tgani go'ymas. Hilola VALIYEVA, Qashqadaryo viloyati, Shahrisabz tumanidagi 98-umumta'l'm maktabining 6-«B» sinif o'quvchisi

Ramazon Qo'rg'onov Jizzax viloyati, Forish tumanidagi 59-maktabning 6-«A» sinfida o'qiydi. Rasm chizish – tasviriy san'atga kichik yoshidanoq mehr qo'yan tengdoshingizning eng sevimli mashg'uloti. Rasmlarining mavzusi esa rang-barang: tabiat mavzusi, ertak qahramonlari...

Ramazon qishki ta'il kunlarida chizgan rasmlaridan bir nechtasini bizga ilinibdi. Ular sizga ham ma'qul bo'ladi, degan umiddamiz.

ERKALASHLAR

Ajdar, devlar bolasini,
Ushog'im, deb erkalar.
Ajdar, Devim demasdan,
Yumshog'im, deb erkalar.

Yovuzligi yo'qolgan,
Zahari ham, tishi yo'q.
Endi ajdar, devlarning
Biron yomon ishi yo'q.

Bir oila bolasi
Arslonim, deb erkalar.
Aslo ra'yin qaytarmas,
Qoplonim, deb erkalar.

Nimjingga bolasi
Arslon misol tashlanar,
Har kun yotish oldidan
To's-to'polon boshlanar.

TUSHIMDA QUSH KO'RDIM

Bir ajib tush ko'rdim,
Yelkamda qush ko'rdim.
Yurakdan yoqtirdim,
Men uni xush ko'rdim.

Patlari jiloli,
Qanoti tilloli.
Edi yuz maqomda
Boqishi jilvali.

Bir sirli o'ynardi,
Bir sirli yayrardi.
Sehrli ohangda
Bir shirin sayrardi.

Illumda yondi u.
Gapimga ko'ndi u,
Baxt qushi ekanmi,
Boshimga qo'ndi u.

Qambar ota:

«Bir ajib tush ko'rdir»

ZO'R NE'MAT

Suvda o'sgan ekinim,
Yuragimga yaqinim.
Zo'r ne'matsan, ulug'vor.
Sening ikki noming bor.

Sholisan-u guruchsan,
To'yimlisani, zo'r kuchsan.
Pishsang palovto'rasan,
E'zoz gashtin surasan.

EHTIVOT BO'LING!

Mahkam bog'lang shoxidan
Haddan oshgan buqani.
Sudrab keling, bo'shashmang,
Shoxi o'sgan takani.

Shoxi bo'lgan jonivorni
Shoxlamas, deb o'ylamang.
Shoxlariga ishongan
Shoxdor bilan o'ynamang!

IJOD DUNYOSI

Adabiyotga Sizning yoshingizdan oq mehr qo'yg'an
shoir bobongiz Qambar ota avval maktabda,
keyinchalik, Samarqand Davlat universitetida o'qib
yurgan damlarida ham, o'qishni muvaffaqiyatli
tamomlab, falsafa fanidan saboq bergan chog'larida
ham barakali ijod qildilar. Ana shu she'rlari,
qo'shiqlari jamlanib, o'ttizdan ortiq kitob bo'ldi.
Maktab darsliklariga kiritilgan she'rlarini millionlab
o'quvchilar o'qishyapti. Ular orasida shoirimizning
o'nlab nevara-yu, chevaralari ham bor.

Tabarruk yoshti qarshilagan shoir bobomizga
uzoq umr, sihat-salomatlik tilaymiz va u kishidan
ko'plab quvnoq she'rlar kutib qolamiz!

BULBULJON

Buncha shirin ovozing,
Bulbuljon!
Vatando yangrar sozing,
Bulbuljon.
Kuylaganda yonasan,
Bulbuljon.
Yurt ishqida qonasan.
Bulbuljon.
Chamaningda yayrab kul,
Bulbuljon.
Quvvat olsin har bir dil,
Bulbuljon.
Gulday Vatan qalbingda,
Bulbuljon.
Mangu omon bag'ringda,
Bulbuljon.
Dilda sadoqatingdan,
Bulbuljon.
Baxi quch saodatingdan,
Bulbuljon.

TO'RG'AY QO'SHIG'I

To'rg'ayman-o, to'rg'ayman,
Cho'l gashtini surgayman,
Oftobda g'am yemasman,
Soyaparvar emasman.

Quyosh yonar, qaynayman,
Nur qo'ynida yayrayman.
Olov ichra o'ynayman,
O'tli qo'shiq kuylayman.

Umrim yashnar mardona,
Changash menga begona.
Tolmay, kuylab yonaman,
Qo'shig'imdan qonaman.

To'rg'ayman-o, to'rg'ayman
Cho'l gashtini surgayman.
Nurni sevgan zo'r qushman,
Yer-u ko'kda hur qushman.

uyg'otdi. Hali orzusiga yetish imkoniborligini his
qildi va shabadaning etaklaridan mahkam tutib iltijo
qildi.

— Sen menga qayta Jon ato etganday bo'lding. Meni
etaklarindagi qoyalar bag'riga elta olasani mi?
Tubanlikda qolib, yo'qlik qa'rige singib ketishni
xohlamayman. Iltimos, menga yordam ber!

— Nadomatlar bo'lsinki, men ham ojiz bir
shabadaman. Seni qayta osmon-u falakka uchirishga
faqat kuchli bo'rongina qodir. Zaracha imkonim
bo'lsa, senday go'zal mo'jizani bu yerlarga tashlab
ketmas edim, — deya shabada ko'zdan g'oyib bo'libdi.

— Qani endi u ham shabada kabi yengil
harakatlanolsa, shunda unga loqayd qadamlar xavf
solmasmidt! Armonlar iskanjasida chorasis qolmagan
bo'larmidi?

Shabadaning ortidan mayda-mayda oq bulutlar
keldi. Qorparcha so'nggi ilinji bo'lgan bulutlarga boqdi
va dedi:

— Asli men ham osmondan tushgan edim, yana
osmonga qaytgim kelayapti. Erib bitishimga oz fursat
qoldi, orzularimga yetolmay, begona joylarda erib izesiz
bo'lishni istamayman. Oppoq, parday yengil bulutlar,
menga yordam beringlar!

— Biz hozir ummonga yo'l oldik. Tabiat
qonunlariga qarshi borolmaymiz. Ummordan
to'yinamiz va yana ona yerga qaytamiz. Bizning
yo'llarimiz butunlay boshqa...

Bechora qorparcha astoydil intildi, lekin
cho'qqilarga chiqishga yo'l topolmadı. Intilishlari
shu qadar kuchli ediki, ohi quyoshga yetib bordi.
Quyosh bor nurlari bilan qizdirdi-yu, uni eritib,
par holida osmon-u falakka ko'tardi. Parga
aylangan qorparchasi ayni yangi yil kechasida
o'sha cho'qqilar bag'ridagi eng mag'rur archaga
yulduz bo'lib qo'ndi.

Unga ato etilgan joy barcha qorparchalaridan
yuksakroq, o'zi esa hammasidan go'zalroq edi...

Tong pallasi shamol aralash o'ynoqlab laylak qor
yo'di. Quyosh chiqqanida qorparchalari yerni
oqartirib qo'yg'an edi. Ko'p vaqt o'tmasdan qor bosgan
yo'laklar qoraya boshladı. Kimdir ishga, kimdir
o'qishga shoshilganicha, qorlarni toptab o'tardi.
Qorning beg'ubor parchalari oyoq tagida ezilib
yotardi. Laylak qorlar ichida shunday bir go'zal
qorparchasi bor ediki, uning suratini musavvirlar ham
chizolmasdi. Yuksak qoyalarda o'sgan mag'rur
archalarning shoxlariga bezak edi u. Taqdir taqozosimi
yoki tasodifmi, shiddatli bo'ron zabitiga qarshilik
ko'rsatolmasdan shu yerlarga uchib kelgandi. Baxtiga
yo'lakning chekkasiga tushgani uchun qadamlar
xavfidan biroz yiroq edi. Ammo bu unga xotirjamlik
berolmasdi. Bir necha soatlar oldin bunday noxush
holatga tushib qolishini tasavvur ham qilmagandi. O'z
holiga xo'rligi kelib turganida, yonginasiga bir qush
kelib qo'ndi. U qushga zorlangancha murojaat qildi:

— Tog'lar ustidan uchib o'tganining ko'riganman.
Sen yuksaklik qadrini bilgvchisan. Hozir men oyoq
ostida toptalib, iflos ko'lmaqchaga aylanib qolishim
mumkin. Iltimos, meni o'z makonimiga olib ket!

— Tumshuqlarimda olib ketay, desam nafasimda
erib ketasani. Seni shu chiroylı holingda saqlab
turishning sira iloji yo'q. Meni kechir, yordam
berolmaganimidan afsusdaman, — deya qush
qanotlarini qoqqanicha ko'kka uchib ketdi.

Qorparchaning ko'zlariga yosh keldi, nega uning
qanotlari yo'q ekan-a? Qanotlari bo'lsayıdi, o'zining
qorli cho'qqilariga uchib ketmasmidtı, mahobatlari
archaning yaprog'iga zeb bo'lmasmidi?

Shu orada yengilgina shabada qo'zg'aldi. Bu
mayin epkin qorparchaning yuragida yana umid

- U qayerda ekan-a? - deya biroz hayratingiz oshdimi! Nahotki, dorixonalarda dorilar bepul targatilayotgan bo'lsa, deya avvaliga bizning-da qiziqishimiz ortdi. Savolimizga javob topish umidida O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya instituti tomon yo'l oldik. Tibbiyot fanlari nomzodi, institut katta o'qituvchisi Umida opa VAFOQULOV Adan: nahotki, dori-darmonlarsiz shifo topishning iloji bo'lsa? - deb so'ragan edik:

chaqqon va epchil sportchi opalaringiz ekanligini ham bilib qo'ying.

- Aytung-chi, Umida opa, yildan-yilga Osiyo va jahon Olimpiadalarida sportchi qizlarimizning safi kengayib borishining sababi nimada, deb o'ylaysiz?

DORI-DARMONLAR - BEPUL ...

- Iloji borligini isbotlab beraymi? - dedilar ishonch bilan.

Bolalar, keling, Umida opaning hikoyasiga qulq solaylik-chi,

mutaxassis opamiz bizga nimalarni so'zlab berar ekanlar.

Bugungi kunda yurtimizda 387 ta stadiyon, 6411 ta sport zallari mavjud. Ularda muntazam jismoniy tarbiya va sport bilan 7.578.163 nafar insonlar shug'ullanadilar. Quvonarlisi, bularning 3.380.472 nafari ayollardir. Ularning orasida O'zbekiston termaga jamoasi safidan o'rinn egallagan va nufuzli xalqaro musobaqalarda medallarni qo'liga kiritgan qizlarimiz soni ko'pchilikni tashkil etadi. O'tgan yillarda davomida Qatarning Doha shahrida bo'lib o'tgan XV Osiyo o'yinlarida mamlakatimiz termaga jamoasi 39 ta medal bilan yurtga qaytishdi. Ular orasida 13 nafar sportchi opalarining borligi o'shanda barchani behad quvontirgandi. Afinada bo'lib o'tgan Olimpiada o'yinlarida esa 70 nafar sportchining 18 nafari yana

Qizlarimizning yuqori shohsularga chiqayotganlariga sabab yurtimizda ular uchun yaratilayotgan imkoniyatlardir, e'tibor samarasini, deb bilaman.

- Siz faoliyat yuritayotgan dargohda qizlar sportiga bo'lgan e'tibor haqida ham gapirib o'tsangiz?

Prezidentimiz yana bir xayrli ishni boshlab berildilar. Qizlarni institutimizga qabul qilishda katta imkoniyatlar, qulaqliklar yaratildi. 1988-1992-yillarda sportchi qizlar soni 53 nafarni tashkil etgan bo'lsa, mustaqillik yillarda bu ko'rsatgich 257 nafarga ko'paydi. Hujjatlarini qabul qilish paytda esa 221 o'ringa 815

nafar qizlarimiz da'vogar bo'lishdi. Ayni kunda ularning erishayotgan yutuqlaridan ustozlari mammun. Eng asosiyi, sportchi qizlarimiz allaqachon to'g'ri kun tartibiga roya qilishni, badantarbiya mashqlaridan erinmaslikni, jismoniy harakatning foydasi bebaholigini anglab yetganlar.

Menimcha, sport va badantarbiya mashqlari insonni tetik va baqvut qiladi. Shundagina biz dori-darmonlarga sira ehtiyoj sezmaymiz.

G'OLIBA

Sportchilar ko'payib ketdi...

Qayerda, deysizmi? Qashqadaryo viloyatining Qarshi tumani dagi 24-maktabda! Sababi, bu maskanda jismoniy tarbiya o'qituvchilarining ko'pligi-da, ayniqla, tajribali jismoniy tarbiya o'qituvchilaridan Hakim Toshev, Baxtiyor Metliyev, Javlon Primov, Muzaffar Bo'ronov kabi ustozlar sportning voleybol, qo'l to'pi, basketbol, stol tennisini turlari bo'yicha o'zaro musobaqalarning tashkilotchilari bo'libgina qolmay, doimiy ishtirokchilariga ham aylanishdi. Ular vaqt bilan hisoblashishmaydi, doim maktabdalar. Darsdan keyin sport turlari bo'yicha muntazam mashg'ulotlar, bellashuvlar o'tkazishadi.

Maktablararo musobaqalarda toblangan bolalar ayni damda tuman hamda viloyat musobaqalariga yo'l olishdi.

Agar tumanimiz o'qituvchilarini va o'quvchilarini bilan bellashmoqchi bo'lsangiz, qorli kunnalarda ham sizning mezboningiz bo'lamiz. Chunki, maktabimizda havas qilgudek katta sport zalimiz bor. Eng muhim, sportdek chin do'stimiz bor.

Xudoyberdi NAZAROV,
Qarshi tumani

YO'LNI O'ZI

Shamsiddin betakror Surxon vohasining bolasi. U bir kuni karate haqida kinofilm ko'rib qoldi-yu, sportga havasi ortdi. Fikrini chalg'itmadi, tezda uylari yaqinidagi karate klubiga bordi. Mashg'ulotlarga muntazam qatnashni odat qildi. Hozir tengdoshingiz Termiz shahridagi 9-maktabning 7-sinfida tahlil olayotgan Shamsiddin Raisov viloyat va respublika musobaqalarida yuqori shohsupalar tomon intilmoqda. Har bir bellashuv uni championlik sirlaridan ogoh etadi. G'oliblik sari talpinayotgan tirishqoq bu bolakayning orzulariga havas qilsa arzysi. O'n ikki yoshga bo'lgan Shamsiddin shu kungacha 20 ga yaqin yirik musobaqalarda ishtirok etishga muvaffaq bo'ldi. Timmsiz mashqlari, o'z ustida ishslashlari uni xalqaro maydonlarga yetaklashiga shubhamiz yo'q. Negaki, bu mashaqqatli va sharafli yo'lni uning o'zi tanladi.

Sirojiddin IBROHIMOV,
Surxondaryo viloyati, «Sherobod» gazetasi muxbir

Yaxshi dam - o'qishga hamdam!

1. Parijda
«Tovuqning chap oyog'i» nomli maxsus kafe bo'lgan. Kafe doimo xo'randa bilan gavjum edi. Ular tovuqning chap oyog'ini tanovul qilishni xush ko'rishgan. Nima uchun?

Mantiqan o'ylab ko'ring-chi nima uchun kafeda saqat tovuqning chap oyog'i berilgan?

O'ZINGNI SINAB KO'R!

2. «Lizing» nima?

Ingliz tilidan so'zma-so'z tarjima qilganda, «ajara», yoki «ijaraga olmoq» ma'nosini beradi. Davom ettirib yoki izlanib ko'ring-chi, bu to'g'rida o'zingiz nima bilasiz? Mabodo, bizga bu to'g'risida yozib yuborishga qiyalsangiz, fermer akalarigizdan so'rab, bilib oling.

3. - Aka, konus nima degani? - so'radi Jalil akasidan.

- Hm, konus deganimi?! - Jalil ukasiga o'z bilganicha tushuntirdi:

- Qo'l fonaaring yorug'ini esla: uning nuri ichkaridagi lampochkasidan chiqib, tobora kengaygan holda targaladi. Chelak, piyola, kosalar ham shunga o'xshash, ya'ni kesik konus shaklidadir.

Jalilning javobi to'g'rimi?

KULGIXONA

- Meniing burnim oyimnikiga, ko'zin dadamnikiga o'xshaydi, - dedi Vilgelm.

- Mening peshonam - buvinniki, qulag'im - amakkinniki! - dedi Toto.

- Mening kiyib yurgan ishtonim - akanniki! - deya maqtandi uchinchi bola.

- Rene, alfavitni bilasanmi?
- Ha, dada, albatta, bilaman.
- Ayt-chi, «A»dan keyin qaysi harflar keladi?
- Qolganlari-da!..

SHIRINSO'ZLIK

Tajang, muomalasi qo'pol, so'zi sovuq odamlarning kamchiliklarini yuziga solsangiz, do'stona pandasihatdan qochib, dilingizni siyoh qilishi yoki asabim chatoq deb o'zlarini oqlashga urinishadi. Asab kasalligini vaqtida davolash zarurki, aks holda, u tanada yayrab, umrga zavol yetkazishi mumkin.

Inson tabiatida juda nozik, u gulga o'xshaydi. Salgina sovuq yashnab turgan gulni nobud qilganidek, jinday dag' allik ham inson ko'ngil oynasini sindiradi.

Yaxshi gap ham, yomon gap ham bir og'izdan chiqadi.

Bir so'z bilan har kishi

O'zligini ko'rsatar,

So'z gavharin ko'pincha

Dono olar, ko'r sotar!

Yangi yilda barchamizga
shirin so'z yor bo'lsin!

Sevara HAYITOVA

TONG yulduzi

Muassislar:

O'zbekiston Matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi.

KAMOLOT - yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi.
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatiga
qarashli bo'limagan Xalqaro xayriya jaimg'armasi.

BOSH MUHARRIR:
To'lqin HAYITOVA

Dizaynerlar:
Fazliddin SHOYODGOROV,
Olovuddin ORIPOV
Navbatchilar:
Gulyur ORIFJONOVA,
Yusuf ABDULLAYEV

Gazeta O'zbekiston
Matbuot va
axborot agentligida
0208-raqam
bilan 2007-yil
2-fevralda
ro'yxatdan
o'tgan.

TAHRIR HAY'ATI:
Avaz MARAHIMOV,
Svetlana INOMOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Odina JAMOLDINNOVA,
Jabbar RAZZOQOV,
Murtazo SULTONOV,
Feruza JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinsobasi),
Feruza ADILOVA
(mas'ul kitob),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA

Manzilimiz:

Toshkent shahri,
Navoij ko'chasi, 30-uy.
Indeks: 100129.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@bk.ru
www.tongyulduzi.uz
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel/faks:
(99871) 244-38-10

«O'zbekiston»

NMIUda chop etildi.
Tahririyatga kelgan barcha qo'lyozmalar tahrir qilinadi,
mualliflarga qaytarilmaydi.
Haftaning dushanba kuni
chiqadi. Shakli A-3,
2 bosma taboq.
ISSN 2010-6092
Adadi - 65453
Buyurtma N: J 868

Ona Sayyorada ob-havo asrlar davomida turlicha kechgan.

Masalan:
1186-yilda
Yevropada

qish iliq kelgan va yanvar oyida daraxtlar gullagan.

1228-yilning apreliida G'arbiy Yevropada uzumlar muddatidan oldin gullagan.

1232-yilda Germaniyada yoz juda issiq kelgan va qumda ko'milgan tuxum pishib qolgan.

922-yilda Amudaryo qalın muz bilan qoplangan.

1210-yilda Venetsiyada muzlagan kanallar ustidan ot-aravalarda bemalol o'tib qaytishgan.

O'QUVCHI
YON'DAFTARIGA

Men mazkur rukn ostida berilayotgan qaydlarni o'qib, juda katta taassurot olmoq-daman. Yangi yilda ham bu ajoyib ruknni davom ettiringlar.

Murodjon,
Samarqand viloyati.

TARIX O'RMONIDA ADASHIB
QOLMANG!

Xitoy solnomalarini ilk bor o'qigan kishi juda ko'p manbaalarni tushunmasligi mumkin, ayniqsa, joy nomlarini yanglishtirib yuborishi aniq. Masalan, ular:

samarqandliklarni – Kang,
buxoroliklarni – An,
farg'onliklarni – Sao,
zarafshonliklarni – Mi deb ataganlar.
Toshkentdan Xitoya borganlarni-chi?

Ularga Shi familyasini bergenlar.

HALI HECH NARSA BILMAYMIZ

Hozirgi kungacha osmon jismlarining, xususan, Yer sharimizning ham qanday kuchlar hisobiga harakatlanshi haqida hech qanday kitob ham, maxsus gipoteza ham yo'q. Shunday ekan, insonning maqtanishi ortiqcha!

BOBUR MIRZONING NOMA'LUM
QO'LYOZMASI

Bolalar!

Zahiriddin Muhammad Boburning Tehron universiteti kutubxonasida o'g'li Humoyunga atab yozgan asari saqlanayotgan bo'lib, unda «Astronomiya fani haqida», «Yerlarni o'lchash», «Arifmetika qoidalari» degan bo'limlar bor ekan.